

Hen sorat Pablohen anchichay iGalacia

Ah aposel Pablo paat hen nintudtuchu hen pés-éy ommafurotan hen tatagu hen provinsyan hen Galacia hen nangwana ahchi hen tawén way 51 ménat (Aposel 16:6, 15, 23). Yag kasenna agé enengwa hen narpasan hen toroy tawén. Ngém angkay yachi, yag neparég agé hen anchichay Judío way narpod Jerusalem way nempapelet way masapor ano torachén paat hen orchin Moses ya mamarkaan hen achar yag antaat mahara-an. Yag empapeletcha agé way faén tot-oway aposel ah Pablo, wat yachi anon nèfatan hen intudtuchuna.

Wat yachin nanoratana hen tatagud Galacia hen anchi tawénay 54 ménat ono 57. Yag tenàchégana agé hen kena-aposelna yag empacharanna way faén hen manongparan hen orchin hen metapyan an Apudyus te hen omafurotan an Jesu Cristu yanggay, te hen anchi orchinat an peet sarmeng way mempàila hen fasor yag maid met én-énnéna way manga-an hen fasor.

---

1 ¹Haén ah Pablo way nachutokan paat way man-aposel way faén tatagu hen nanutok ya namiyar an haén te ah Jesu Cristu paat yah Amana way Apudyus way nangempauchi an hiya hen natéyana. ²Wat antoyan hen soraton chàyu ahna hen provinsyan hen Galacia. Haén ya amin hen antochay ifataaw way cha omafurot ahto, chani amin pakomostéén chàyu way cha ma-am-among way manayaw an Apudyus ah kafabréfabréy ahnad Galacia.

³Wat ta totollongan chitaaw amin an Amataaw way Apudyus yah Apotaaw way Jesu Cristu, ya ta papannohoncha agé hen hamhamàtaaw.

⁴Ya ah Apotaaw way Jesu Cristu, inidchatna hen acharna way matéy ah fayad hen fasortaaw ta wachay milufusantaaw hen anchi laweng way cha ma-ammaan hen antoy lota. Yag hen nangammaan Jesu Cristu an nadchi wat ah tommot-owaan hen laychén chillu Amataaw way Apudyus.

⁵Wat ta machachayaw ah Apudyus ah ing-inggana. Amen.

An ihà-an hen anchi ammayay chamag ah kahara-an hen tatagu
2 Cor. 11:1-4; 1 Tim. 1:3-7

⁶Anà ammag nahahaang way téren an chàyu te ammag naraka peet hen chayu manùgan an Apudyus way namele an chàyu ah metapyanyu

an hiya gapon ség-ang Jesu Cristu. Yag an-ayuwat agég chan hagong hen anchi sabsafaliy tudtchu way ekatyuwén ammayay chamag ah kahara-anyu ano. ⁷Ngém ah katot-owana, maid angkay chillu safali ah ammayay chamag way mitudtchu ah kahara-an no faén yanggay hen anchi chani intudtchu. Ngém wachacha peet anohna hen safali way cha mangorkor hen hamhamàyu way anchag cha pachasén way minyatob hen anchi ammayay chamag mepanggép an Jesu Cristu. ⁸Ngém achi angkay mafalin way miyatobchi. Te uray heno paat way mangintudtchu hen safaliy kahara-an way uray chàni ono anghel paat way marpo ad uchu, no itudtuchuna hen safali way achi kaman hen anchi loohni intudtchu, sigurachu way ammag metap-ar ad imférno. ⁹Imfafaggani chilluchi an chàyu hen anchi ar-argaw ngém kasen-o agé epegwa way no wachay mangintudtchu ah safaliy ketapyan an Apudyus no hen anchi pés-éy enafurotyu, ammag etap-ar Apudyus chicha ad imférno.

¹⁰ Wat no hiyachiyat, nokay hen hamhamàyu an haén ad uwan nò. Ay ammoh ekatyuwén chà anapén hen manayawanà hen tatagu ya faén hen manayawanà an Apudyus. Te non an umat agé yag an-o cha gamgaman hen manayawanà hen tatagu, achì koma térnén hen antoy chà iyale an chàyu. Yag no yachi agé, kapeletan way faénà ah ihay chan sérfi an Jesu Cristu.

Hen nekaman an Pablo way man-aposel

Apos. 9:1-32

¹¹ Sosnod, masapor ma-awatanyu way hen anchi ammayay chamag way chà intudtchu, faén angkay hamhamà hen tatagu hen narpowana, ¹² ya faén agé tatagu hen nangacharà te ah Jesu Cristu paat hen nangempaka-ammun cha nadchi an haén.

¹³ Awniyat chengngaryu hen enkamkaman-o hen pés-éyna way an-og empapate paat hen afurotni way Judio. Te an-og penalipaligatan hen anchichay cha omafurot an Jesu Cristu ah katepoancha. ¹⁴ Wat haén hen ammag aw-awah no hen amin anchichay apapchongà hen chà manorachan hen afurotni way Judio way an-og empapate paat way mamangchén hen anchichay gagangay hen anap-oni.

¹⁵ Ngém tàén no yachi hen enammaà, anà ammag senéség-angan chillu an Apudyus te loohà penepele peet an hiya way uray hen anchi cha-an-o miyana-an ah mangammaà hen laychéna. Yag gapon ség-angna, chinutokanà way mangamma hen antoy chà ammaan ad uwan. ¹⁶ Yag angkay hiyachi way inumchah hen tempo way ekat Apudyusén epaka-awatna an haén hen mepanggép an anàna way Jesus ta itudtuchù an chàyu way faén Judio, wat iggay-o i etoptopà hen tatagu hen ammaà. ¹⁷ Yag iggayà amin émméy ad Jerusalem way i nangentopà paat hen anchichay namangpango way aposel, te hen enammaà, nanidchiwéhà ad Arabia ya ana-at mamfangad chillu ad Damasco.

¹⁸ Yag yachi way narpas hen toroy tawén yag ana-at éméy ad Jerusalem way i mètagépfar an Pedro, yag nì-iggawà an hiya ah nasorok ah chuway chuminggu. ¹⁹ Ngém maid met innilà hen anchichay tapen hen aposel te anggay yanggay ah Jaime way enawchin Apo Jesus.

²⁰ Tot-owa amin antoy chà esorat an chàyu ya innilan Apudyus way faén kétém-o cha natto.

²¹ Angkay hiyachi agé yag émméyà hen anchichay senakop hen Siria ya Cilicia. ²² Ngém hen hiyachiy tempo, cha-anà chillu ilan hen anchichay cha omafurot hen senakop hen Judea. ²³ Te ancha yanggay an chengngar way hen anchi tagu way namàpàgang hen anchichay cha omafurot, ammag hiyaat agé hen cha manginwarawag hen anchi ma-afurot way ekatnéén tepo-ona hen anchi pés-éyna. ²⁴ Wat anchag chachayyawén ah Apudyus gapon haén.

Hen nangafunan hen anchichay tapenay aposel hen kena-aposel Pablo
Apos. 15:1-21; 2 Cor. 11:16-33

2 ¹ Angkay nanlooh agé hen hemporo ya opatay tawén, kasenà émméy ad Jerusalem yag niyale agé cha Bernabe an Tito. ² Yag hen émméyà ahchi, te empahpahmà Apudyus way masapor. Yag yachi way inumchah-ani, émméyà hen anchichay aposel way cha memponponò yag enet-énni way nantatagéfar yag an-owat haphapetén an chicha amin hen anchi ammayay chamag way chà intudtuchu hen anchichay faén Judio ta changén hen anchichay memponponò hen chà enkamkaman. Te masapor koma tàchéganà agé an chicha ta achi mamaid hen antoy chà itudtuchu ya hen anchichay intudtuchù agé. ³ Wat enafunancha way usto amin, yag uray agé hen anchi ifà way Tito way faén Judio, wat iggaycha met peletén hiya way mamarkaan hen acharna ah markan chi Judio. ⁴ Manowat te wachachan tapena way cha mangempapelet way ma-ammaan way chicha, chicha hen anchichay senang a-afurot way ancha peet an i niyamong way i manchangchangar no pakay chitaaw way ommafurot an Jesu Cristu wat inlisiyantaaw hen anchi orchin Moses. Yag chachaat agé peletén chàni way manorot hen yachiy orchin. ⁵ Ngém iggay-aniyat nanguy-uya an chicha ta achi paat miyat-at-atob hen katot-owaan hen anchi ammayay chamag ta memènong koma hen ketudtuchuwana an chàyu way faén Judio.

⁶ Yag ilanyu ngén, uray hen anchichay nan-angato way kaman ap-apohchi wat maid met enam-amhewcha hen chà intudtuchu ya maid met agé entaptapecha ah safali. Ya hen mangaryaén kaman ap-apo, te achi chillu patigén hen kena-ap-apocha, te achi chillu epohowan Apudyus hen tatagu gapon kasasa-adna. ⁷ Yag chicha agé, anchag enafunancha amin hen enalè te enlasincha way piniyar Apudyus haén way minwarawag hen anchi ammayay chamag hen anchichay faén Judio way kaman agé hen

namiyarana an Pedro way manudtuchu hen anchichay Judio. ⁸ Ya maila way ah Apudyus way namgah hen nanudtuchuwan Pedro hen Judio, hiya agé chillu hen namgah hen nanudtuchuwà hen faén Judio. ⁹ Yachi yag hen anchichay anap-apocha way cha Jaime an cha Pedro an Juan, na-awatancha way ah Apudyus hen namiyar an haén, wat lenamanocha chàni an Bernabe ah mempàil-ancha way ifacha chàni. Yag nan-a-afunanni amin way chàni hen i manudtuchu hen faén Judio yag chicha agé hen i manudtuchu hen Judio. ¹⁰ Yag hen imfagacha yanggay an chàni, ta achini koma aliw-an way tomorong hen anchichay maid mafalinna way cha omafurot ahchid Jerusalem way yachi chillu hen hehemmàni way ma-ammaan.

Hen nangamhewan Pablo an Pedro ad Antioquia

¹¹ Angkay hen-argawan way ummaleh Pedro ad Antioquia, an-o tot-owag enamhew hiya hen sangwanan hen anchichay tatagu te narawag way ammag enomfat hen anchi enkamkamanna, ¹² te yato hen nekaman. Hen inumchahan Pedro ad Antioquia, cha met nèofo-ofong hen anchichay faén Judio way cha omafurot. Ngém angkay hiyachi yag wachacha hen inumchah way nanligwat an apo Jaime ad Jerusalem way térenay Judio way papattigéncha paat hen anchi orchin Moses. Yag ah Pedro, gapon pangégna way lawengéncha hiya, annag entagay way mèofong hen anchichay faén Judio. ¹³ Yag hen anchichay tapen hen Judio way cha omafurot agéhchi, anchag na-awawit an hiya. Yag uray agé ah Bernabeyén nètemfuruy. ¹⁴ Ngém yachi way enlasin-o way ammag iggy mètemfuruy hen anchi chacha enammaan hen anchi katot-owaan way intudtuchun hen anchi ammayay chamag, an-og nan-ingar hiya hen sangwanancha amin, ekat-owén, “Heay Pedro, tot-owa way Judioa, ngém anno met ammag entagay way manorot hen gagangay hen Judio. Yag ad uwanat agé way entagayno, yag cham peletén hen anchichay faén Judio way manorot hen anchichay gagangay.”

Nampachong hen kahara-an hen Judio ya hen faén Judio

Rom. 6:5-6; 7:4-13; 9:30-33; Efes. 2:8-9

¹⁵ Entoroy-o way mangempacharan, ekat-owén, “Ilam ngén, chitaaw hen tot-oway Judio te niyanàtaaw way tenten paat way Judio way faéntaaw kaman hen anchichay faén Judio way maid innilacha hen laychén Apudyus. ¹⁶ Ngém innilataaw met way faén chillu hen manorotan hen anchi orchin Apudyus way ensorat Moses hen mangamma hen tatagu ah maid fasorna an Apudyus, te hen omafurotan an Jesu Cristu yanggay. Wat uray chitaaw way Jidiowat hen nangafurotantaaw an Jesu Cristu hen nangimfilangan Apudyus an chitaaw ah maid fasorna an hiya ya faén paat hen chataaw nanorotan hen orchinanchi. Te achi chillu

mafalin way ifilang Apudyus hen tatagu ah maid fasfasorna an hiya gapon manorotana hen orchin. ¹⁷Wat yachi hen mangawatantaaw way uray chitaaw way Judio wat menangfasortaaw met agé way kaman hen anchichay faén Judio. Ngém ay ammoh mafalin ekattaawén, ah Cristu hen nangamma an chitaaw ah menangfasor gapon ninwalinantaaw hen orchin hen ommafurotantaaw an hiya. Faén, a. ¹⁸Te ilanyu ngén, no fangchê hen anchi orchin way niwawallin, kaman chà ongohan hen anchi enammaan Jesus ah manga-an hen fасor-o, wat kapeletan, fasorchi an Apudyus. ¹⁹Yag mepanggép agé hen anchi orchin, na-awa-awatà way heno way manlabseng an nadchiyat mepapchit. Wat yachi hen nanginyanggayà te maid poros manchinlà ah katorongà mepanggép hen anchi orchinanchi. Yag ah Jesu Cristu chillu paat hen chà manchinlan way manorong an haén way mangamma hen laychén Apudyus. ²⁰Te kamanà niyatéy an hiya hen nekorosana way yachin natéyan hen anchi nachachà-an way hamhamào. Wat ad uwan, faén haén hen chan maneho hen hamhamào hen antoy natatagguwà hen antoy lota te ah Jesu Cristu way niyachar an haén. Ya chà manchinlan hen torongna way hiyan anà Apudyus way gapon layadna an chitaaw, annag inidchat hen acharna way matéy ah sobfottaaw. ²¹Wat sosnod, achi koma mafalin way ammag iwalin hen ség-ang Apudyus, te hamham-ényu ngén. Non an umat yag ifilang Apudyus hen tatagu ah maid fasorna an hiya gapon nanorotancha hen orchin, achi pay ammag maid paat sérfin hen natéyan Jesu Cristu.”

**Achi mètemfuruy hen manorotan an Jesu Cristu hen
manorotan hen anchi orchin**
Rom. 8:1-7

3 ¹Chàyu way iGalacia, pakay an-ayug kaman naong-ong. Nokay hen nan-at an chàyu ta ammag naraka hen ommafurotanyu hen safali. Ay ammoh faén narawag hen nangintudtuchuwanni an chàyu mepanggép hen natéyan Jesu Cristu hen anchi koros. ²Wat antoyan hen sarudsuchù an chàyu. Ay ammoh niyachar hen Espiritun Apudyus an chàyu gapo hen nanorotanyu hen anchi orchin yag faén gapon ommafurotanyu an Jesu Cristu hen nangngaranyu hen anchi ammayay chamag. ³Kaman-ayu naong-ong a. Te ilanyu ngén, no hen Espiritun Apudyus hen tommorong an chàyu ah nanhagonganyu an Apudyus, ay ammoh ongohanyuchi ta masapor taptapyanyu ah manorotanyu hen anchi orchin. ⁴Ay ammoh anyug achi papayanén hen aminay chayu ginìna gapon ommafurotanyu an Jesu Cristu. Papayanényu koma. ⁵Ya hamham-ényu ngén agé, te hen nangidchatan Apudyus hen Espirituna an chàyu ya hen nangempàil-ana hen kaskascha-aw, faén met gapon nanorotanyu hen anchi orchin, te gapon ommafurotanyu hen anchi ammayay chamag mepanggép an Jesu Cristu.

⁶Ta paniyê hen nekaman an Apotaaw way Abraham. Nesosorat hen alen Apudyus way ah Abraham, enafurotna hen imfagan Apudyus yag gapon afurotna, wat enakseptar Apudyus hiya ah ammayay tagu. ⁷Wat hiyachi, ma-awatanyu koma way hen mifilang ah tot-oway ganà Abrahamat hen anchichay ammag mangafurot way tot-owa hen imfagan Apudyus. ⁸Te imfafaggan chillu hen anchi nesosorat way alen Apudyus way umchah hen anchi ag-agaw way ifilang Apudyus hen uray anchichay faén Judio ah maid fasorcha an hiya no anchaat an omafurot. Yag yachi hen anchi ammayay chamag way imfagan Apudyus an Abraham hen nangaryanéén, “Gapon hea, matorongancha amin hen katagutagu hen antoy lota.” ⁹Wat ilanyu ngén. Tenorongan Apudyus ah Abraham gapo hen ommafurotana an hiya. Wat umat agé hen uray heno way tagu, no anchaat an omafurot an Apudyus wat mèawacha agé hen torong Apudyus way kaman hen nanorongana an Abraham.

¹⁰Ngém heno way tagu way annag manchinlan way akseptarén Apudyus hiya gapon chana manorotan hen anchi orchin Apudyus way ensorat Moses, machudchusa chillu, te nesosorat hen anchi alen Apudyus way ekatnéén, “Heno way tagu way manlabseng hen uray an ihà-an hen anchi nesosorat way orchinat machusa yag netap-ar.” Yaha hen tot-oway enalen Apudyus, yag ay ammoh wachay taguh maid poros lenabrabsgennah orchin. ¹¹Wat yachi, sosnod, narawag way achi mafalin way ifilang Apudyus hen tatagu ah maid fasorna gapon manorotancha hen orchin. Te hen ihay nesosorat agé, ekatnéén, “Ifilang Apudyus hen tatagu ah maid fasorna an hiya no manokchuncha hiya, yag chichachi agé hen mètagu an hiya.” ¹²Waman hen anchi orchin, safali hen ka-aryana, te maid ekatnéén manokchun, te anna an ekatén, “Hen anchi mangamma amin hen anchi inyurchin hen orchin way maid paat ihalh lenabsengna, wat hiya hen anchi achi machusa ya mètagu an Apudyus.” ¹³Ngém gapo ta maid taguh makamma, wéhchiyén machusa koma. Ngém senobfot Jesu Cristu chitaaw te enkarona hen chusataaw way imfafaggan hen anchi orchin way mepachah koma an chitaaw. Yachi hen laychén hen ihay nesosorat way alen Apudyus way aryén way ekatnéén, “Heno way mehabrot hen away, yachi hen kail-an hen anchi téren way chusan Apudyus an hiya.” ¹⁴Wat yachi hen nekaman an Jesu Cristu ta mafalin mèawa-ayu way faén Judio hen anchi empostan Apudyus an Abraham, te ad uwani matorongan-ayu agé non an-ayuwat an omafurot an Jesu Cristu. Te ad uwani, no omafurottaaw an Jesu Cristu, wat miyachar hen Espiritun Apudyus an chitaaw amin te yachin empopostana.

Nansennafali hen anchi empopostan Apudyus ya hen anchi orchin
Rom. 4:1-22; Heb. 6:13-15

¹⁵Sosnod, ta kasenà mampani ta ma-awatanyu koma. No wachay nantoragan hen chuway tagu yag penelmaanchachi, achi mafalin

maichén ya falewan hen safaliy tagu hen anchi toraganchi. ¹⁶ Wat yato hen ayan hen anchi penanì. Ah Apudyus, wacha hen entoragna an Abraham way iluwar hen ihay ganàna. Yag elasinyu koma way iggayna agé ekatén iluwar hen anchichay chuar way ganàna, te hen ekatna, iluwar hen anchi an ihà-an way ganàna yanggay. Ya hen hiyachiy ganàna, hiyachi ah Jesu Cristu. ¹⁷ Wat hiyachi, wawà-acha hen anchi entotorag Apudyus an Abraham way empopostana way ma-ammaan, tàén cha-an midchat hen anchi orchin, te ingganah émméy ah opatgasot ya toronporoy tawén yag anat ifagan Apudyus hen anchi orchinna an Moses. Wat ay ammoh lawa mafalin iwalin hen anchi orchinanchi hen anchi empopostan Apudyus an Abraham way an met ummunud hen anchi orchin. Achi mafalin. ¹⁸ Te nokay peet hen sérfin hen nempostaan Apudyus hen empostana nò no ammag egad soroton hen anchi an ummunud way orchin ya anat awatén hen anchi empostana. Ngém ah katot-owana, inidchat Apudyus hen inidchatna an Abraham gapo yanggay ta empostana.

Hen kausaran hen anchi orchin

Rom. 7:7-13; 11:32; Efes. 2:1-10; Col. 3:11

¹⁹ Magat ekatyuwén, “Wat nokay lawa hen kausaran hen anchi orchin nò.” Changrényu ngén. Te hen kausaran hen anchi orchin way empaunud Apudyus, ta wachay mangenlasinan hen tatagu hen kenaraweng hen chacha ammaan. Yag hen hehemmà Apudyus, wat masapor masorotchi ingganah umchah hen anchi ihay ganà Abraham way kafud-asan hen empopostana. Ya napatpateg chillu hen anchi empopostan Apudyus no hen anchi orchin, te ilanyu ngén. Hen nangimfag-an Apudyus hen anchi orchin, anna an hennag hen anghel way kaman aron way i mangimfaga an Moses ya anat agé ifagan Moses hen anchichay tatagu. ²⁰ Waman hen anchi empopostan Apudyus an Abraham, maid met aron ah ina hennag te ah Apudyus paat hen émméy way i nètorag an Abraham.

²¹ Awni yag wacha agéy mangaliyén, “Wat no yaha, ammag mankennontara peet hen anchi orchin Apudyus hen anchi empopostana.” Ngém achi angkay, te ilanyu ngén. Non an umat yag wachay orchin ah mannarég ah managu hen tatagu an Apudyus, wat ifilang Apudyus chicha ah maid fasorna an hiya non anchaat an soroton. ²² Ngém achi ummat hen anchi orchin ah managu hen tatagu an hiya te imfafaggan hen anchi nesosorat hen alena way maid tatagu ah iggay fummasor, te aminay tatagu, wat fummasorcha amin. Wat hiyachi hen masapor omafurotcha an Jesu Cristu ta anat mafalin idchat Apudyus an chicha hen anchi empopostana ah kahara-ancha.

²³ Hen cha-an umaliyan Jesu Cristu wat kaman paat imfafarud chitaaw hen anchi orchin te yachin nanguguwwarcha an chitaaw. Wat annag

imfafarud chitaaw ingganah nepaka-ammu mepanggép hen omafurotan an Jesu Cristu. ²⁴ Wat hen anchi orchin hen kaman nanangch n an chitaaw way nanguguwwarcha inggana hen ummaliyan Jesu Cristu. Te egad ummale ah Jesu Cristu ya anat mafalin ifilang Apudyus chitaaw ah maid fasfasorna an hiya. ²⁵ Yag ad uwan way inu-umchah hen omafurotan an Jesu Cristu, fa n anchi orchin hen mamangchén an chitaaw te ah Jesus yanggay.

²⁶ Wat gapo hen afurottaaw, yachi hen nangana-an Apudyus an chitaaw te nanokchuntaaw ah Jesu Cristu, ²⁷ yag nafunyagantaaw amin ag  gapon ommafurotantaaw an hiya. Wat hiyachi, innarataaw hen hamham na ah manhamham taaw. ²⁸ Wat hiyachi ad uwan, Judio man ono fa n ya alepan man ono fa n, larae man ono fufae, napapchong amin hen mangi-il-an Apudyus gapon nangafurotan an Jesu Cristu. ²⁹ Wat no ah Jesu Cristu hen mamangchén an chitaaw, t  n fa n-ayu Judiowat cha-ayu chillu mifilang ah tot-oway gan  Abraham ya an-ayu ag g m  awa hen amin anchichay empopostan Apudyus an Abraham.

4 ¹ Wachan kasen-o paniy n an ch  yu mepanggép hen orchin.
1 Hen an  n hen tatagu, t  n tawich  na amin hen kok-owan amana, ammag kaman chillu hen anchichay alepan amana gapoh kaongana. ² Te masapor afurotona amin hen ifagan hen anchichay piniyar Amana way manalimun an hiya ingganah umchah hen anchi tempo way imfafaggan amana way hiya hen egad. ³ Wat pachongna an chitaaw te hen anchi cha-antaaw omafurotan, kamantaaw alepan way enafurottaaw amin hen gagangay way narpon tatagu hen antoy lota. ⁴ Ng  m angkay inumchah hen anchi tempo way hehemm  Apudyus chillu, hennagna hen anchi an  n  n hen antoy lota way namfalin ah tatagu way inyan  n hen ihay fufae. Yag senorotna amin hen anchichay orchin hen Judio ⁵ ta wachay   n-  nn  na way manobfot hen aminay kaman alepan hen yachiy orchin. Wat yachi hen namalin  na an chitaaw ah an  n paat Apudyus. ⁶ Yag hen nangemp  l-an Apudyus way enan  n  n chitaaw tot-owa, empalena hen Espiritun Jesu Cristu way miyachar an chitaaw way hiya hen mangintudtuchu hen manginhugchayantaaw way Ama ah Apudyus. ⁷ Wat ad uwan, faéntaaw alepan te a-an  n paat chitaaw an Apudyus. Yag gapo ag   ta an  n  n chitaaw, m  awataaw ag   hen aminay idchatna hen a-an  n  n.

**Hen chanag Pablo hen anchichay iGalacia
Col. 2:16-19**

⁸ Hen anchi p  s-  yna way cha-anyu ma-awatan mepanggép an Apudyus, an-ayu tot-owag alepan hen anchichay enap-apudyus way chan manchar an ch  yu. ⁹ Ng  m ad uwan way innilayu hen anchi tot-oway Apudyus way hiya hen nangimfilang an ch  yu ah a-an  n  n, wat pakay paat ta inyu ag   laychén way kasen mamangad way mampa-alepan

hen anchi chachà-an way gagangayyu way maid poros etorongna ah kahara-anyu. ¹⁰Te pakay chayu ano kasen ngilinén hen anchichay chayu ngingilin hen pés-éyna way ag-agaw ya furan ya tawén. ¹¹Anà ammag machanagan way téren gapon chàyu. Kaman paat yanggay maid sérfin hen anchi chà nanfanfannugan way nanudtutudtuchu an chàyu.

¹²Sosnod, pangpangnga-aseyu paat ta kasenyu torachén haén. Te faén chillu hen anchi orchinni way Judio hen chà manchinlan ah kahara-à, te anà ammag kommaman an chàyu way maid chana soroton ah orchin. Ya ammay met agé hen aminay enkamkamanyu an haén hen anchi kawad-à an chàyu. Wat mamfangchényu koma hen hiyachiy hamhamà. ¹³Ya chanyu ménat agé aliw-an hen anchi pés-éy nangintudtuchuwà hen anchi ammayay chamag an chàyu hen anchi nahorcha-à ah fabréyyu gapon nansaketà. ¹⁴Yag tàén napaligatan-ayu gapon anchi pararo way saket-o, iggay-ayu chillu marémha an haén way anyu chillug enanohan ya iggayyu amin etagtagay haén. Te anyuwat an menangili haén way kaman ménat hen manmangiliyanu hen ihay anghel Apudyus ono ah Jesu Cristu paat non an umat yag hiyan ummale. ¹⁵Te anyu an empàila hen pararo way laylayadyu an haén ahchi way non an mafalin, anyug enokat hen matayu ah nan-atyu hen matà. Wat nokay peet hen sommafaliyan hen hamhamàyu an haén ad uwan nò. ¹⁶Te ay ammoh mafalin ta hen nangimfag-à hen tot-owa an chàyu hen mamusoranyu ah haén.

¹⁷Hen annachay tataguhna way safali hen chacha itudtuchu, manowat te chacha epàila hen chakar way layadcha an chàyu. Ngém nat-én angkay hen gagaracha te hen laychénchaat kompét-ayu an chicha ta manchùganyu agé chàni ya hen intudtuchuni ta chichaat agé hen laylaychényu. ¹⁸Achì ekatén laweng no wachay tatagu ah mangempàila hen tot-oway layadna an chàyu non an maid koma laweng ah ganchatna ya nonat anna mangachidchéén way uray maichà ono wachaà. ¹⁹Chàyu way a-anào way laylaychê, anà ammag cha maligatan gapon hamhamàon chàyu way kaman ménat hen cha ekaman anchi chan pànot way maligatan, te chà esaket way mamannéd hen chumgatan hen afurotyu an Jesu Cristu. ²⁰Non an koma mafalin ta wachaà paat ahna ad uwan ta an-owat paat an iyam-amma way managépfar an chàyu, te maid tot-owa innilà hen ekaman-o.

**Hen miyaligan hen anchi manorot hen orchin ya anat hen anchi
omafurot an Jesu Cristu**
Rom. 9:6-9; Heb. 11:11

²¹Chàyu way manlayad paat way manorot hen anchi orchin way ensorat Moses, ay ma-awatanyu hen imfagan hen yachi paat way orchin. ²²Te nesosorat hen yachiy orchin way chuwa hen anà Abraham way lenarae way hen anchi iha, hiya hen inyanà hen anchi alepan Abraham.

Waman hen anchi iha, yachin inyanà hen anchi ustoy ahawana. ²³ Wat hen anchi anà Abraham way inyanà hen anchi alepanna way ah Agar, kaman hen marmuwahn hen tatagu hen narmuwana. Waman hen anchi iha way inyanà hen ustoy ahawana, narmuchi gapo yanggay hen nangempopostaan Apudyus. ²⁴ Wat arà hen anchi chuway fufae ah pani way hen miyaligancha, kaman hen anchi chuway torag way entorag Apudyus. Te hen anchi ihay alepan way ah Agar way na-ahap agé hen aminay ganàna, iyaling-o hiya hen anchi orchin way imfagan Apudyus an Moses hen anchi filig ad Sinai way sakopon hen Arabia. ²⁵ Yag émmey chillu hen antoy pani te hen anchi agwan hen ngachan hen anchi filigat Agar. Wat aminay tatagu way cha manorot hen anchi orchin, kamancha yanggay alepan te kaman paat ganà Agar chicha way na-ahap agé hen anchichay tatagud Jerusalem ad uwan. ²⁶ Ngém hen anchi ustoy ahawan Abraham way ah Sara way faén alepan, iyaling-o hiya hen anchi ihay Jerusalem way fabréy ad uchu. ²⁷ Te hiya hen tommot-owaan hen anchi nesosorat way alen Apudyus way ekatnéén, “Heay lopat, an-ag lomaylayad te uray maid nampànotam, an-a chillug lomagsak ah laylayadno, te tàén tenaynancha-a an ahawam, mamfangad way chùchùarat agé chillu hen ganàno no hen anchi mì-i-iggaw an ahawana.” ²⁸ Wat yaha sosnod, chitaaw hen miyaligan Isaac way inyanà cha Abraham gapon empostan Apudyus, te chitaaw agéat niyanàtaaw an Apudyus gapon anchi empostana. ²⁹ Ya hen anchi anà way niyanà gapon gagangay, annag penap-aligatan hen anchi anà way niyanà gapon Espiritun Apudyus. Yag kaman agéhchi ad uwan an chitaaw te hen anchichay kaman alepan hen anchi orchin, chacha agé pap-aligatén hen anchichay chan chinan an Jesu Cristu. ³⁰ Ono iggayyu ma-awatan hen anchi nesosorat way alen Apudyus way ekatnéén, “Eparyawno hen anchi alepan way hen-iná te achi mafalin mètawid hen anà hen alepan hen anà hen anchi faén alepan.” ³¹ Wat yachi, sosnod, ma-awatanyu koma hen laychén cha natto way aryén way chitaaw, faéntaaw ganà hen anchi alepan te ganà chitaaw hen anchi faén alepan.

**Faén koma hen anchi orchin hen manmanchar hen
tatagu ta ah Jesu Cristu**

Rom. 2:25-29; 4:9-12; 1 Cor. 7:18-20

5 ¹Sosnod, faéntaaw alepan te inlfus Jesu Cristu chitaaw hen kena-alepantaaw hen anchi orchin. Wat antaaw yanggay an é-égnanan hen anchi enammaana, yag achiyu paat agé cha epap-arufus hen anchi mamachas way mamangad hen kena-alepanyu hen orchin.

²Haénay Pablo way ifayu, an-og elawag paat way mangimfaga an natto an chàyu ta changrényu. Te no manokchunyu hen kamarkaan hen acharyu ah kahara-anyu, chayuwat angkay ammaan hen natéyan

Jesus ah maid sérfina an chàyu. ³Wat papannaagényu hen antoy ifagà ta epegwà. No ekatyuwén masapor masorot paat hen anchi orchin mepanggép hen kamarkaan hen achar wat masapor angkay sorotonyu agé amin hen anchichay tapenay liglamenton hen orchin. ⁴Hen annachay mangaliyén sorotoncha hen orchin ah mangimfilangan Apudyus an chicha ah maid fasorna an hiya, ancha angkay ammag empahiyen hen acharcha an Jesu Cristu, te anchag enlahyan hen ség-angna. ⁵Ngém chitaaw, chataaw namnaméen hen mangimfilangan Apudyus an chitaaw ah maid fasorna an hiya gapon kafaelan hen Espirituna way chan anchor an chitaaw gapo hen ommafurotantaaw an Jesu Cristu. ⁶Tè no tot-owa way nelarammong hen hamhamàtaaw an Jesu Cristu, ammag maid etorong hen anchi namarkaan hen achar ya hen cha-an namarkaan, te hen masapor yanggayat, hen mangafurotantaaw paat an hiya way hen kail-ana wat hen anchi man-ahelennaychantaaw.

⁷Usto met hen anchi chayu enkaman way ommafurot hen pés-éyna, wat heno ngatan nangamma ah anyug sommenaan hen anchi tot-owa ad uwan nò ono henon inyawischa an chàyu. ⁸Te faén angkay ah Apudyus way namele an chitaaw hen narpowan nadchi. ⁹Um-at ta wacha an chàyu hen kaman anchi tenòtò way tàén akettoy, empapaketna amin hen anchi niyipowana. Te kaman agéhchi hen nitudtuchuwan hen anchi nèfat an chàyu. ¹⁰Ngém sésém-ém chillu hen hamhamào mepanggép an chàyu, te manchinlà ah Apo Jesus way manorong hen hamhamàyu ah achiyu mangafunan hen anchi nat-én way chana itudtchu. Ya hen yachiy tagu way cha mangorkor hen hamhamàyu, no henoh nadchiyat, ichahana angkay hen kachusaana.

¹¹Yag sosnod, mepanggép an haén agé non an umat yag tot-owa hen chacha aryén way chà ano itudtchu way masapor mamarkaan hen achar ah kahara-an, wat pakay paat chaà mapaligatan nò. Te maid met esaket hen anchichay kacharaà way Judio mepanggép hen natéyan Jesu Cristu hen koros non an-owat an etape hen anchi orchin Moses. ¹²Wat hen laychéat yanggay koma, no anchag humiyan hen annachay cha mangorkor hen hamhamàyu ta no epapeletcha hen kamarkaan, ununniaat no ancha an gichahén.

¹³Sosnod, penelen Apudyus chitaaw ta achi masapor sorotontaaw hen anchi orchin te inlufus chitaaw an nadchi. Ngém achi mafalin elasonyuchi ah kawayaanyu way mangamma ah heno way laylaychén hen achar, ta hen masapor ekamantaaw, antaaw ammag totollongan hen ifa gapon chataaw man-ahelennaychan. ¹⁴Te amin hen anchi orchin Apudyus, henaém hen anchi iha way ekatnéen, “Masapor laylaychéntaaw hen ifataaw way kaman hen manlaychantaaw hen achartaaw.” ¹⁵Ngém ar-arwachanyu te non an-ayug chan sososongel ya man-ahe-ennakés, an-ayu angkay ammag man-ahechinnachael.

**Safali hen laychén hen Espiritun Apudyus no hen laychén hen
gagangay hen tatagu
*Rom. 7:14-25; 8:1-17***

¹⁶ Yato hen tugun-on chàyu. Anyu komag eparufus hen Espiritun Apudyus way manmaneho hen hamhamàyu yag enafurotyu hen laychéna, te no yachi, kapeletan way achiyu ammaan hen anchi laweng way laylaychén hen achar. ¹⁷ Te ilanyu ngén, an angkay cha kontaréen hen anchi laylaychén hen achar hen anchi laychén hen Espiritun Apudyus. Ya umat agé hen anchi laychén hen Espiritu, anna agég cha kontaréen anchi laychén hen achar. Wat hen antoy chuwa, anchag chan kennontara ah hamhamà, wat antaaawat agég achi maka-amma hen innilataaw way ammay. ¹⁸ Yag no hen anchi Espiritun Apudyus hen chan maneho an chitaaw wat maid mafalin hen anchi orchin way mamangchén an chitaaw.

¹⁹ Ya an agég narawag hen laylaychén hen achar way nigagangay hen tatagu, te hen laychéna, an mì-isséy hen faén ahawana ya laychéna agé hen laweng ya aggarémha way a-amma, ²⁰ ya hen manayawan hen enap-apudyus, ya hen mangusar hen mannakafalin way faén Apudyus hen narpowana. Ya hen tapena agé way manligwat hen laylaychén hen achar wat hen gumuru ya mè-esngel ya umat agé hen apés ya hen aningarngar, ya hen mangamgam hen ammay ah pagsaya-atana yanggay. Ya hen halenonot hen laychén hen achar wat humihiyán way maid tempoyug, ²¹ te akés yanggay hen wacha, ya umat agé hen mamfutangan ya hen manlokkowan hen tapena, ya anat agé hen tapenay lawengay a-amma. Imfafaggà an chàyu ngém kasen-o chillu ifaga way heno way cha mangamma an cha nadchi, achi angkay metape hen mantorayan Apudyus.

²² Ngém safali tot-owa hen kafud-asan hen man-ancharan hen Espiritun Apudyus an chitaaw. Te hen ifungana wat hen man-ahelennaychan, ya hen lomaylaychan agé hen hamhamà ya hen kapanohana. Ya antaaw agég omanoh ya suméség-ang ya malilimpiyu ya matatallek, ²³ ya na-annad ya epafafataaw agé hen achartaaw. Wat no chichachi hen wacha an chitaaw, maid orchin ah chataaw labsengén. ²⁴ Yag aminay tatagu way netatappe an Jesu Cristu, ancha yanggay ammag achiyén hen laylaychén hen achar te kaman paat nélansachi way hamhamà an hiya hen anchi natéyana hen koros.

²⁵ Yachi, sosnod gapo ta Espiritun Apudyus hen nanagu an chitaaw an Apudyus wat masapor a-abfurotontaaw koma hen laychéna hen antoy natatagguwantaaw ad uwani. ²⁶ Ya achitaaw agég mampahih-iya te maid kasen epafúnag nadchi no faén yanggay hen apés ya hen lawengay hamahamà.

Hen ekaman way man-ahetennorong

Rom. 15:1-6

6 ¹Sosnod, no mag-ay ta elasinyu way fummasor hen ifayu ono an nèfat, chàyu way tinudtuchuwan hen Espiritun Apudyus, iyam-ammayu way i mamagfaga an hiya ah katorongan hen hamhamàna ta ichahana hen usto. Ngém ar-arwachanyu agé ta achiayun paspasekat te magat ma-awis-ayu way fumasor. ²Masapor man-ahetennorongtaaw te yachi hen chataaw manorotan hen inyurchin Jesu Cristu. ³Yag no ay wachay ihah tagu ah ammag mangaliyén egad ano hiya yang enammaana hen usto way achina ano masapor hen tugun ifana, chana angkay lokopon hen acharna, te maid met tagu ah achi manapor hen tugun. ⁴Wat wéhchiyén masapor emamadna hen chana ammaan ta ilana no usto, ta no usto, yachi koma hen lomaylaychana ta achina an epachong hen enammaana hen enammaan hen tapena ah minchayawana hen acharna hen tatagu. ⁵Te wéhchiyén wachan kakenapsotna way yachi koma hen haham-éna ta faén hen kakenapsot hen ifana.

⁶Ya hen ihay ifagà agé, heno way cha matudtuchuwan hen alen Apudyus, masapor koma ifingayana hen anchi cha manudtuchu an hiya ah mafalinnia.

⁷Achiayu marokop, sosnod, te achi angkay marokop ah Apudyus. Te uray heno way ammaan hen tatagu, ichahana angkay hen fégah hen enammaana. Te kaman hen manmura way heno way inmuran hen tatagu, yachi agé hen fat-éna. ⁸Wat no ammag ammaan hen tagu hen laylaychén hen acharna, ichahana hen fungan hen hiyachiy enammaana way an machusa ah ing-inggana. Waman hen anchi tagu way mangamma hen laychén hen Espiritun Apudyus, ichahana agé hen anchi ammay way marpon Espiritun Apudyus way yachi hen mètaguwan an hiya ah in-inggana. ⁹Wat antaaw komag achi mappég way cha mangamma-amma hen ammay te no achitaaw iyanggayán, umchah hen tempona way mangchahantaaw chillu hen gunggunan hen amin anchi enammaantaaw way ammay. ¹⁰Hiyachi, sosnod, hen kawad-antaaw hen antoy lota, antaaw ammag epapate way mangamma hen ammay hen aminay tatagu, kaskasen hen anchichay ifataaw way cha omafuröt.

Hen anongoh way tugun Pablo

¹¹Haén hen nangensorat hen antoy anongoh hen alè an chàyu, wat ilanyu hen kachinakkár hen antoy chà ensorat. ¹²Hen annachay cha mangempapelet way mamarkaan hen acharyu ah somorotanyu hen orchin, ancha angkay an cha omamma ah kachayawancha. Ya hen ganchatcha agé, ta achicha koma mapaligatan gapo ta nanchinlancha hen natéyan Jesu Cristu hen anchi koros. ¹³Ngém ah katot-owana, uray hen

anchichay namarkaan hen acharchaat, cha-ancha angkay chillu soroton amin hen anchi orchin, ya hen ganchatcha agé way mangempapelet an cha nadchi an chàyu, ta wachay epasekatcha way enafurotyu chicha paat. ¹⁴ Ngém haén, faén angkay hen kachayawà hen chà anapén, te maid chillu kasen chà ichayaw no faén yanggay hen nekorosan Apotaaw way Jesu Cristu. Yag gapon natéyana, wat naka-an hen layad-o hen uray heno way nigagangay hen tatagun antoy lota te ammag maid paat sérfin cha nadchi an haén ad uwan. ¹⁵ Wat hiyachi, ammag maid nat-énana hen namarkaan hen acharna ya hen iggay, te hen masasapor yanggayat hen kafalewan hen hamhamà. ¹⁶ Wat chàyu way cha somorot hen yatoy intugun-o, ta mapapanoh hen hamhamàyu ya ta totollongan chàyu way yachi chillu henmekaman an chitaaw amin way tot-oway tatagun Apudyus.

¹⁷ Wat manepod ad uwan, maid koma mè-es-esngel an haén mepanggép hen antoy chà itudtuchu. Te an-o met ammag inlurud way nangamma hen laychén Apo Jesu Cristu way nangen-alepan an haén. Ya an agég nafilafilatan hen antoy achar-o ah kail-an hen katot-owana.

¹⁸ Wat hiyachi sosnod, ta totollongan chitaaw amin an Apotaaw way Jesu Cristu. *Haén ah Pablo.*